A BIZOTTSÁG (EU) 2020/1184 HATÁROZATA

(2020. július 17.)

a Magyarország által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikkének (4) bekezdése alapján bejelentett, a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről

(az értesítés a C(2020) 4862. számú dokumentummal történt)

(Csak a magyar nyelvű szöveg hiteles)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 114. cikke (6) bekezdésére,

mivel:

1. TÉNYEK ÉS ELJÁRÁS

(1) 2019. július 19-én Magyarország az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 114. cikkének (4) bekezdése alapján értesítette a Bizottságot arról a szándékáról, hogy fenn kívánja tartani a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára vonatkozó, az (EU) 2019/1009 európai parlamenti és tanácsi rendelettől [1] eltérő nemzeti rendelkezéseket.

1.1. Uniós jogszabályok

1.1.1. *Az EUMSZ 114. cikkének (4) és (6) bekezdése*

(2) Az EUMSZ 114. cikkének (4) és (6) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(4) Ha valamely harmonizációs intézkedésnek az Európai Parlament és a Tanács, a Tanács vagy a Bizottság általi elfogadását követően egy tagállam a 36. cikkben említett lényeges követelmények alapján vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelmével kapcsolatosan szükségesnek tartja nemzeti rendelkezések fenntartását, ezekről a rendelkezésekről és a fenntartásuk indokairól értesíti a Bizottságot.

[…]

(6) A Bizottság a (4) […] bekezdésben említett értesítésektől számított hat hónapon belül a vonatkozó nemzeti rendelkezéseket jóváhagyja vagy elutasítja, miután ellenőrizte, hogy az érintett rendelkezések nem képezik-e önkényes megkülönböztetés eszközét vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozását, valamint hogy nem jelentenek-e akadályt a belső piac működésében.

Amennyiben a Bizottság e határidőn belül nem hoz határozatot, a (4) […] bekezdésben említett nemzeti rendelkezéseket jóváhagyottnak kell tekinteni.

Ha az ügy összetettsége indokolja, és az emberi egészséget fenyegető veszély nem áll fenn, a Bizottság értesítheti az érintett tagállamot arról, hogy az ebben a bekezdésben említett határidő legfeljebb további hat hónappal meghosszabbítható.”

1.2. A termésnövelő anyagokra vonatkozó harmonizációs szabályok

1.2.1. *2003/2003/EK rendelet*

(3) A 2003/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet [2] azokra a termékekre vonatkozik, amelyek „EK-műtrágya” megjelölésű műtrágyaként kerülnek forgalomba. A 2003/2003/EK rendelet I. mellékletében felsorolt típusokba tartozó és az említett rendeletben meghatározott feltételeknek megfelelő műtrágyák „EK-műtrágyaként” jelölhetők meg és szabadon forgalmazhatók a belső piacon.

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1009 rendelete (2019. június 5.) az uniós termésnövelő anyagok forgalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról, az 1069/2009/EK és az 1107/2009/EK rendelet módosításáról, valamint a 2003/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2019.6.25., 1. o.).

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 2003/2003/EK rendelete (2003. október 13.) a műtrágyákról (HL L 304., 2003.11.21., 1. o.).

(4) A 2003/2003/EK rendelet I. melléklete kimerítően felsorolja a harmonizációs szabályok hatálya alá tartozó műtrágyatípusokat. Minden egyes műtrágyatípusra külön követelmények vonatkoznak például a tápanyagtartalom, a tápanyag oldhatósága vagy a feldolgozási módszerek tekintetében.

(5) A 2003/2003/EK rendelet elsősorban a szervetlen műtrágyákra alkalmazandó. A hatálya alá tartozó egyes műtrágyatípusok P_2O_5-egyenértékben (foszfor-pentoxid-egyenérték) számított foszfortartalma eléri vagy meghaladja az 5 tömegszázalékot.

(6) A 2003/2003/EK rendelet 5. cikke rögzíti az EK-műtrágyák szabad belső piaci kereskedelmének az elvét, kimondva, hogy a tagállamok – az összetételre, azonosításra, címkézésre vagy csomagolásra vonatkozó indokok és a rendelet más rendelkezései alapján – nem tilthatják, korlátozhatják, vagy akadályozhatják az „EK-műtrágya" megjelölésű és az említett rendelet rendelkezéseinek megfelelő műtrágyák forgalomba hozatalát.

(7) A szóban forgó rendelet nem állapít meg határértékeket az EK-műtrágyák szennyező anyag-tartalmára vonatkozóan. Ezért – az EUMSZ érintett rendelkezései alapján hozott bizottsági határozatokon alapuló néhány kivételtől eltekintve ([3]) – a legalább 5 % foszfor-pentoxid-tartalmú EK-műtrágyák kadmiumtartalmuktól függetlenül szabadon forgalmazhatók a belső piacon.

(8) Ugyanakkor már a 2003/2003/EK rendelet (15) preambulumbekezdése előirányozta, hogy a Bizottság foglalkozni fog az ásványi műtrágyákban szándékolatlanul előforduló kadmiumtartalom kérdésével. Az említett preambulumbekezdés szerint „a műtrágyák az emberi és az állati egészségre, valamint a környezetre potenciális veszélyt jelentő anyagokkal szennyeződhetnek. A toxicitási, ökotoxicitási és környezetvédelmi tudományos bizottság (SCTEE) véleménye alapján, a Bizottság foglalkozni szándékozik az ásványi műtrágyákban véletlenszerűen előforduló kadmiumtartalommal, és – adott esetben – rendelettervezetet állít össze, amelyet az Európai Parlament és a Tanács elé szándékozik terjeszteni. Hasonló felmérés készül – adott esetben – más szennyező anyagok tekintetében is".

1.2.2. *(EU) 2019/1009 rendelet*

(9) Az (EU) 2019/1009 rendelet harmonizációs szabályokat állapít meg az „uniós termésnövelő anyagokra" vonatkozóan, valamint 2022. július 16-i hatállyal hatályon kívül helyezi a 2003/2003/EK rendeletet.

(10) Az uniós termésnövelő anyagok olyan termésnövelő anyagok, amelyeket a belső piacon való forgalmazáskor CE-jelöléssel látnak el. Minden uniós termésnövelő anyagnak meg kell felelnie az (EU) 2019/1009 rendeletben a vonatkozó funkció szerinti termékkategóriára, valamint összetevő-kategóriára vagy -kategóriákra előírt követelményeknek, továbbá azokat az ugyanott meghatározott címkézési követelményeknek megfelelő címkével kell ellátni. Az uniós termésnövelő anyagokra hét, funkció szerinti termékkategória vonatkozik, ebből egy a műtrágyákat fedi le.

(11) Az (EU) 2019/1009 rendelet a 2003/2003/EK rendelet I. mellékleténél általánosabb módon foglalkozik a szervetlen műtrágyákkal, azok kapcsán általános minőségi és biztonságossági követelményeket ír elő. Ezenkívül az (EU) 2019/1009 rendelet a 2003/2003/EK rendelet tárgyi hatályán kívül eső szerves és szerves-ásványi trágyákra is vonatkozik.

(12) Az (EU) 2019/1009 rendelet uniós szinten bevezeti a „foszfáttartalmú műtrágyák" fogalmát az olyan makroelem-tartalmú szervetlen trágyák, illetve szerves-ásványi trágyák esetében, amelyek foszfortartalma legalább 5 tömegszázalék P_2O_5.

(13) A rendelet uniós szinten első alkalommal határoz meg határértékeket az uniós termésnövelő anyagokban előforduló szennyező anyagok tekintetében. Az (EU) 2019/1009 rendelet I. mellékletének a makroelem-tartalmú szervetlen trágya funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.B. pontjának 3.a)ii. alpontja, valamint a szerves ásványi trágya funkció szerinti termékkategóriára vonatkozó 1.C.I. pontjának 2.a)ii. alpontja alapján a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalma nem haladhatja meg a 60 mg/kg P_2O_5 határértéket.

([3]) Lásd a Bizottság 2006. január 3-i határozatait: a Svéd Királyság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről szóló 2006/347/EK határozatot (HL L 129., 2006.5.17., 19. o.); a Finn Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről szóló 2006/348/EK határozatot (HL L 129., 2006.5.17., 25. o.), valamint az Osztrák Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről szóló 2006/349/EK határozatot (HL L 129., 2006.5.17., 31. o.).

(14) A szabad mozgás elvét az (EU) 2019/1009 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése rögzíti, amelynek értelmében a tagállamok az összetétellel, a címkézéssel, vagy az említett rendelet hatálya alá tartozó egyéb szempontokkal kapcsolatos okokból nem akadályozhatják a rendeletnek megfelelő uniós termésnövelő anyagok forgalmazását. Az (EU) 2019/1009 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint ugyanakkor azon tagállamok, amelyekre 2019. július 14-én vonatkozik az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének megfelelő, a műtrágyák kadmiumtartalma tekintetében a 2003/2003/EK rendelettől való eltérés, tovább alkalmazhatják a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára vonatkozó nemzeti határértékeket mindaddig, amíg a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára vonatkozóan a nemzeti határértékekkel megegyező vagy azoknál alacsonyabb harmonizált uniós határértékek nem kerülnek alkalmazásra.

(15) Emellett a Bizottságnak 2026. július 16-ig felül kell vizsgálnia a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára vonatkozó határértékeket, és ennek keretében értékelnie kell e határértékek alacsonyabb, megfelelő szintre történő csökkentésének megvalósíthatóságát. Ennek során a Bizottságnak környezetvédelmi szempontokat (különösen a talaj és az időjárási feltételek összefüggésében), valamint egészségügyi és társadalmi-gazdasági megfontolásokat is (beleértve az ellátásbiztonság kérdéskörét) figyelembe kell vennie.

1.2.3. *Szabadon választható rendszer*

(16) A termésnövelő anyagok uniós piaca csak részben harmonizált.

(17) A 2003/2003/EK rendelet célja, hogy biztosítsa az EK-műtrágyáknak a belső piacon történő szabad mozgását. Nem érinti azonban az úgynevezett „nemzeti műtrágyákat”, amelyeket a nemzeti jogszabályokkal összhangban hoznak forgalomba a tagállamokban. A gyártók választhatnak, hogy a műtrágyát „EK-műtrágyaként” vagy „nemzeti műtrágyaként” forgalmazzák.

(18) Az (EU) 2019/1009 rendelet változatlanul meghagyja az opcionális rendszert. Ezáltal biztosítja az uniós termésnövelő anyagoknak a belső piacon való szabad mozgását, és továbbra is lehetővé teszi a nemzeti termésnövelő anyagok forgalomba hozatalát. Továbbra is a gyártó az, aki választ.

(19) A 2003/2003/EK rendelet és az (EU) 2019/1009 rendelet értelmében a tagállamok nem akadályozhatják a vonatkozó követelményeknek megfelelő EK-műtrágyák, illetve uniós termésnövelő anyagok forgalmazását, többek között a kadmiumtartalommal kapcsolatos okokból sem.

(20) A tagállamok ugyanakkor bármilyen, általuk megfelelőnek ítélt határértéket bevezethetnek vagy fenntarthatnak a nemzeti termésnövelő anyagok szennyező anyag-tartalmára vonatkozóan, amelyek kívül esnek az (EU) 2019/1009 rendelet hatályán. Többé-kevésbé az összes tagállamot érinti az a veszély, amelyet a kadmium felhalmozódása jelent a növénytermesztés hosszú távú fenntarthatóságára nézve. A tagállamok többsége már bevezetett a nemzeti termésnövelő anyagok kadmiumtartalmának korlátozására irányuló szabályokat azzal a céllal, hogy csökkentse a kadmium környezetbe való kibocsátását, és ezáltal a kadmiumnak való emberi kitettséget. Ez a határozat nem az ilyen típusú szabályokra vonatkozik.

(21) Az uniós harmonizációs szabályok tehát a termésnövelő anyagokra alkalmazandó nemzeti rendelkezésekkel egyidejűleg érvényesek.

1.3. **Bejelentett nemzeti rendelkezések**

(22) A Magyarország által bejelentett nemzeti rendelkezéseket („bejelentett nemzeti rendelkezések”) a termésnövelő anyagok engedélyezéséről, tárolásáról, forgalmazásáról és felhasználásáról szóló 36/2006. (V.18.) FVM rendelet tartalmazza. A 36/2006. rendelet tartalmaz bizonyos feltételeket. A rendelet 3. mellékletének 1.2. pontja 20 mg/ $P_2O_{5\ kg}$ nemzeti határértéket szab meg a kadmium tekintetében. Ez a határérték a nemzeti műtrágyák következő három kategóriájára vonatkozik: foszfor műtrágyák, NPK műtrágyák és NPK + mikroelem műtrágyák, P_2O_5-tartalmuktól függetlenül. Magyarország 2019. szeptember 27-én kelt levelében megerősítette, hogy ez a határérték az EK-műtrágyákra nem alkalmazandó.

(23) Magyarország értesítésében és a Bizottságnak benyújtott kiegészítő tájékoztatásban meghatározta, hogy a fent említett határértéket kívánja alkalmazni az (EU) 2019/1009 rendelet hatálya alá tartozó és a magyar piacon forgalmazott szervetlen és szerves-ásványi trágyákra. Jóváhagyásuk esetén a bejelentett nemzeti rendelkezések csak az (EU) 2019/1009 rendelet I. melléklete II. része 1.B. funkció szerinti termékkategóriájának 3.a)ii. pontjában és 1. C.I. funkció szerinti termékkategóriájának 2.a)ii. pontjában szereplő, foszfáttartalmú műtrágyákra vonatkozó rendelkezésektől való eltérésként lesznek alkalmazandók. Ezek a rendelkezések olyan szervetlen és szerves-ásványi trágyákat érintenek, amelyek foszfor-pentoxid (P_2O_5)-egyenértékben számított teljes foszfortartalma legalább 5 tömegszázalék.

(24) Ami a 36/2006. rendelet kadmiumra vonatkozó határértékektől eltérő, különféle egyéb feltételeit illeti, Magyarország megerősítette, hogy ezek az egyéb feltételek nem tekintendők az (EU) 2019/1009 rendelettől eltérő, a Bizottság által jóváhagyandó bejelentett nemzeti rendelkezéseknek, mivel a kadmiumra vonatkozó határértéken túlmenően nem kíván eltérni az említett rendelettől.

1.4. **Az eljárás**

(25) Az (EU) 2019/1009 rendelet elfogadásakor Magyarország, valamint Szlovákia és a Cseh Köztársaság politikai nyilatkozatot írtak alá, amelyben sajnálatukat fejezték ki a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumszintjére vonatkozó végleges kompromisszum alacsony ambíciószintje miatt, és jelezték, hogy támogatják az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése alapján az attól való nemzeti eltéréseket.

(26) Egy 2019. július 17-én kelt és 2019. július 19-én iktatott levélben Magyarország értesítette a Bizottságot arról a szándékáról, hogy fenn kívánja tartani a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára vonatkozó, az (EU) 2019/1009 rendelettől eltérő nemzeti rendelkezéseket. Az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének megfelelően, azt a 36. cikkel összefüggésben értelmezve Magyarország indoklása a talaj hosszú távú védelmével, valamint az emberi egészség és a környezet abból eredő védelmével összefüggő lényeges követelményeken alapul.

(27) A Bizottság 2019. július 26-án kelt levelében visszaigazolta az értesítés kézhezvételét, és tájékoztatta a magyar hatóságokat, hogy az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése szerinti hat hónapos vizsgálati időszak 2019. július 20-án kezdődött.

(28) Az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdésén alapuló értesítésük alátámasztásául a magyar hatóságok a 2019. szeptember 27-i és 2019. október 15-i levélben további információkat juttattak el a Bizottsághoz. Ezek az információk egyrészt pontosítással szolgálnak azon nemzeti rendelkezések tárgyi hatályát illetően, amelyeket Magyarország fenn kíván tartani, másrészt részletes adatokkal a trágyák magyarországi piacával kapcsolatban.

(29) Továbbá, a Bizottság közleményt tett közzé az értesítésről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ([4]), hogy tájékoztassa az érdekelt feleket arról, hogy Magyarország fenn kívánja tartani nemzeti rendelkezéseit, valamint a kérelem alátámasztására felhozott indokokról. 2019. november 19-én kelt levelében a Bizottság tájékoztatta a többi tagállamot is az értesítésről, és lehetőséget biztosított számukra, hogy ahhoz 30 napon belül észrevételeket tegyenek.

(30) A Bizottsághoz a következő két tagállamtól érkezett be észrevétel a határidőn belül: Lettország és a Cseh Köztársaság. Lettország kijelentette, hogy nincs kifogása az ellen, hogy Magyarország fenn kívánja tartani a foszfáttartalmú műtrágyákban lévő kadmium határértékére vonatkozó, az (EU) 2019/1009 rendelet rendelkezéseitől eltérő nemzeti rendelkezéseit. A Cseh Köztársaság megemlítette, hogy nincsenek észrevételei az értesítéssel kapcsolatban. Az értesítés Hivatalos Lapban való közzétételét követően semmilyen észrevétel nem érkezett.

(31) Az EUMSZ 114. cikke (6) bekezdésének harmadik albekezdése alapján hozott, 2020. január 17-én bejelentett határozatában ([5]) az ügy összetettsége, valamint a meghosszabbításból adódóan az emberi egészséget fenyegető veszély fennállásának hiánya miatt a Bizottság indokoltnak tartotta, hogy az EUMSZ 114. cikke (6) bekezdése első albekezdésében említett határidőt további hat hónappal, 2020. július 20-ig meghosszabbítsa. Mivel az ügy összetettsége az elfogadhatóság feltételeivel függött össze, a Bizottság az értesítés elfogadhatóságára vonatkozó döntést fenntartotta e határozat számára.

2. **ÉRTÉKELÉS**

2.1. **Elfogadhatóság**

(32) Az EUMSZ 114. cikkének (4) és (6) bekezdése szerint egy harmonizációs intézkedés elfogadását követően egy tagállam az EUMSZ 36. cikkében említett lényeges követelmények alapján vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelmével kapcsolatosan fenntarthatja szigorúbb nemzeti rendelkezéseit, amennyiben ezekről a rendelkezésekről értesíti a Bizottságot, és a Bizottság jóváhagyja az adott intézkedéseket.

([4]) HL C 394., 2019.11.21., 2. o.

([5]) A Bizottság határozata az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikkének (4) bekezdése alapján Magyarország által bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezések tekintetében a Szerződés 114. cikkének (6) bekezdésében említett határidő meghosszabbításáról (C(2020) 134 final).

(33) Magyarország egy eltérés engedélyezésére kéri a Bizottságot, amely csak olyan, legalább 5 %-os foszfor-pentoxid (P_2O_5) tartalommal rendelkező foszfáttartalmú műtrágyák magyar piacon való forgalomba hozatalát tenné lehetővé, amelyek kadmiumtartalma legfeljebb 20 mg/kg P_2O_5. 2019. szeptember 27-én kelt levelében Magyarország tisztázza, hogy fenn kívánja tartani a foszfáttartalmú műtrágyákban – mind a makroelem-tartalmú szervetlen trágyákban, mind a szerves-ásványi trágyákban – lévő kadmium tekintetében meghatározott határértéktől való eltérést.

(34) A kérés elfogadhatóságáról való megbizonyosodáshoz a Bizottságnak azt kell értékelnie, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések az újonnan bevezetett harmonizációs szabálytól eltérő, már korábban létező intézkedést képeznek-e, valamint hogy szigorúbbak-e a harmonizációs szabálynál.

2.1.1. *A bejelentett nemzeti rendelkezések korábbi létezése*

(35) Ezen értékelés céljából fontos tudomásul venni a vizsgált helyzet különös összetettségét.

(36) Először is, a 2003/2003/EK rendeletben szűkebb értelemben meghatározott EK-műtrágyatípusok kimerítő felsorolását egy teljesen eltérő szabályozási rendszer váltja fel. Az (EU) 2019/1009 rendelet tehát az említett műtrágyatípusokat általánosabb műtrágyatípusokkal fogja felváltani, és a harmonizáció hatályát ki fogja terjeszteni a műtrágyáktól eltérő termékkategóriákra. Másképp fogalmazva, az (EU) 2019/1009 rendelet a 2003/2003/EK rendelet alapján korábban harmonizált összes terméket le fogja fedni, és ezáltal az első uniós harmonizációs intézkedés lesz a rendelet kiterjesztett hatálya alá eső egyes műtrágya-kategóriák tekintetében.

(37) Másodrészt a 2003/2003/EK rendelet harmonizálja ugyan az EK-műtrágyákat, de nem ír elő a kadmiumra vonatkozóan harmonizált határértéket. Vagyis míg a bejelentett nemzeti rendelkezések által célzott egyes műtrágyákra már eddig is vonatkoztak a harmonizációs intézkedések, ezek a harmonizációs intézkedések eddig nem irányultak arra a kockázatra, amelyet a bejelentett nemzeti rendelkezések kezelni kívánnak.

(38) Harmadrészt, Magyarország nem kérelmezte a 2003/2003/EK rendelettől való eltérést, és jelenleg semmilyen kadmiumra vonatkozó határértéket nem alkalmaz az EK-műtrágyák tekintetében.

(39) Ezek a bonyodalmak felvetik azt a kérdést, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések olyan rendelkezéseknek tekinthetők-e, amelyek hatályát fenntartják, és amelyek az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdésével összhangban az (EU) 2019/1009 rendelet tekintetében bejelenthetők a Bizottságnak, tekintettel a 2003/2003/EK rendelet által megállapított harmonizációra.

(40) Egyrészt, az (EU) 2019/1009 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése kiterjeszti a 2003/2003/EK rendelet 5. cikkétől való korábbi eltéréseket az (EU) 2019/1009 rendelet 3. cikkének (1) cikkére, így pedig lehetővé teszi, hogy az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése szerinti értesítések és a Bizottságnak az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése szerinti határozatai nyomán a 2003/2003/EK rendeletben előírt harmonizáció hatálya alá tartozó műtrágyákra jogszerűen alkalmazandó meglévő nemzeti intézkedések az (EU) 2019/1009 rendelet értelmében az új, kiterjesztett hatókörű harmonizáció hatálya alá tartozó uniós termésnövelő anyagokra is vonatkozzanak. Ez ugyancsak megerősíti, hogy az (EU) 2019/1009 rendelet a 2003/2003/EK rendeletből eredő harmonizáció folytatása.

(41) Másrészt az (EU) 2019/1009 rendelet (11) preambulumbekezdése megerősíti, hogy a jogalkotó az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének körülírásával úgy tekintette, hogy az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése szerinti értékelés céljából az (EU) 2019/1009 rendeletet kell figyelembe venni:

„Számos tagállam alkalmaz olyan nemzeti rendelkezéseket, amelyek az emberi egészség és a környezet védelméhez kapcsolódó okokból korlátozzák a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmát. Amennyiben egy tagállam a harmonizált határértékek e rendelet alapján történő elfogadását követően is szükségesnek tartja az említett nemzeti rendelkezések fenntartását addig, amíg ezek a harmonizált határértékek a már érvényben lévő nemzeti határértékekkel egyenlőek vagy azoknál alacsonyabbak, e rendelkezésekről értesítenie kell a Bizottságot az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének megfelelően. Ezenfelül az EUMSZ 114. cikkének (5) bekezdésével összhangban, amennyiben valamely tagállam új tudományos bizonyítékon alapuló, a környezet vagy a munkakörnyezet védelmével kapcsolatos új nemzeti rendelkezések – például a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmát korlátozó rendelkezések – bevezetését tartja szükségesnek az adott tagállamra jellemző olyan probléma miatt, amely e rendelet elfogadása után merült fel, ezekről az előirányzott rendelkezésekről és bevezetésük indokairól értesítenie kell a Bizottságot. […]”

(42) Ezt az értelmezést tovább támogatja a 2003/2003/EK rendelet és az (EU) 2019/1009 rendelet anyagi hatálya közötti különbség, mivel az (EU) 2019/1009 rendelet nemcsak bővített hatállyal, hanem egy teljesen eltérő szabályozási rendszerrel is felváltja a 2003/2003/EK rendeletet.

(43) Az is megjegyzendő, hogy múltbeli esetekben, amikor egy új harmonizációs intézkedés lépett egy meglévő intézkedés helyébe, az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) csak az újonnan elfogadott harmonizációs intézkedésre hivatkozott mint az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése szerinti értékelések céljából figyelembe veendő intézkedésre ([6]).

(44) Következésképpen, mivel az (EU) 2019/1009 rendelet az a harmonizációs intézkedés, amelyet az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése alapján bejelentett nemzeti rendelkezések céljából figyelembe kell venni, a Bizottságnak meg kell bizonyosodnia arról, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdésében foglalt követelménnyel összhangban már az említett rendeletet megelőzően is léteztek.

(45) Negyedrészt az (EU) 2019/1009 és a 2003/2003/EK rendelet is a fentebb leírt opcionális rendszert alkalmazza, amiből az következik, hogy a nemzeti szabályok az uniós harmonizációs szabályokkal egyaránt érvényesek lehetnek a harmonizációs szabályokéval azonos tárgyi hatályon belül, de csakis azokra a termékekre, amelyeket nem a harmonizációs szabályok alapján hoztak forgalomba. A bejelentett nemzeti rendelkezések eddig csak az utóbbi termékekre, vagyis a fenti (17) preambulumbekezdésben „nemzeti műtrágyaként" említett műtrágyákra vonatkoztak. A bejelentett nemzeti rendelkezések ilyen nemzeti műtrágyákra való jelenlegi alkalmazása tehát jogszerű, mivel a harmonizációs szabályok opcionálisak a műtrágyákat forgalomba hozó személy számára. Magyarország azonban most ugyanezeket a bejelentett nemzeti rendelkezéseket az (EU) 2019/1009 rendelettől való eltérésként kívánja bejelenteni, miközben ezeket nem alkalmazzák a 2003/2003/EK rendelettől való eltérésként.

(46) Ez az összetettség felveti azt a kérdést, hogy a Magyarország által benyújtott értesítés inkább a nemzeti rendelkezések fenntartásának tekinthető-e az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése céljából, nem pedig nemzeti rendelkezések bevezetése-e a harmonizációs intézkedések elfogadása után, az EUMSZ 114. cikkének (5) bekezdése szerint.

(47) Először is megjegyzendő, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések 2006 óta a jelenlegi állapotukban hatályban vannak. Így tehát hatályban voltak az (EU) 2019/1009 rendelet kidolgozásának idején is, vagyis e rendeletnél korábbi keletűek. Magyarország tehát nem nemzeti rendelkezéseknek a harmonizációs intézkedés elfogadása utáni bevezetését kéri, mint az az EUMSZ 114. cikkének (5) bekezdése szerinti értesítés esetében történne.

(48) Másrészről megkérdőjelezhető, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezéseket az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése értelmében valóban fenntartják-e, hiszen a bejelentett nemzeti rendelkezések jelenlegi állapotukban nem alkalmazandók az EK-műtrágyákra. Magyarország azonban a bejelentett nemzeti rendelkezéseket az uniós termésnövelő anyagokra is alkalmazni kívánja. Ahhoz, hogy ez legyen a helyzet, a magyar jogszabályban kiigazításra van szükség.

(49) Annak eldöntése érdekében, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése értelmében véve már korábban is létező rendelkezések-e, jóllehet e rendelkezéseket kis mértékben ki kell igazítani, hogy az uniós termésnövelő anyagokra is kiterjedjenek, miközben az EK-műtrágyákat továbbra is kizárják a hatályuk alól, fontos megvizsgálni az EUMSZ 114. cikkének (4) és (5) bekezdése közötti különbségtétel célját.

(50) E különbségtétellel a Bíróság ítélkezési gyakorlatában foglalkozott. A C-3/00. sz. Dánia kontra Bizottság ügyben a Bíróság az EKSZ 95. cikke tekintetében, amely az EUMSZ 114. cikkének felel meg, a következőket állapította meg:

„A 95. cikkben meghatározott két eset abban különbözik, hogy az első esetben a nemzeti intézkedések már a harmonizációs intézkedéseket megelőzően fennálltak. Ezeket tehát ismerte a közösségi jogalkotó, aki nem tudott vagy nem szándékozott abból a harmonizációhoz meríteni. Ezért elfogadható, hogy a tagállam kérhesse saját szabályai hatályának fennmaradását. Ehhez az EK-Szerződés megköveteli, hogy ezeket az intézkedéseket a 30. cikkben említett lényeges követelmények alapján vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelmével kapcsolatos követelményekkel igazolják. Ezzel szemben a második esetben egy új nemzeti jogszabály elfogadása nagyobb eséllyel veszélyeztetheti a harmonizációt. A közösségi intézmények természetesen nem tudták figyelembe venni a nemzeti szabályozást a harmonizációs intézkedések kidolgozásakor. Ebben az esetben az EK 30. cikkben előírt követelmények nem vehetők figyelembe, és csak a környezet és a munkakörnyezet védelmével kapcsolatos indokok elfogadhatóak, feltéve, hogy a tagállam új tudományos bizonyítékokat szolgáltat, és az új nemzeti rendelkezés bevezetésére az adott tagállamra jellemző olyan probléma miatt van szükség, amely a harmonizációs intézkedés elfogadása után merült fel" ([7])

([6]) Lásd a C-360/14 P. sz. Németország kontra Európai Bizottság ügyet.

([7]) C-3/00. sz. Dánia kontra Bizottság ügy, 58. pont. További megerősítés a következőkben: a T-234/04. sz. Holland Királyság kontra Bizottság ügy, 58. pont; a T 366/03. és T-235/04. sz. Land Oberösterreich és Ausztria kontra Bizottság egyesített ügyek, 62. pont, valamint a C-512/99. sz. Németország kontra Bizottság ügy, 41. pont.

(51) Az idézett ítélkezési gyakorlat fényében úgy kell tekinteni, hogy az EUMSZ 114. cikkének (4) és (5) bekezdése közötti különbség célja, hogy az indokolás tekintetében nagyobb követelményeket állítson azokban az esetekben, amikor nagyobb valószínűséggel kerül veszélybe a harmonizáció, mivel a kérdéses nemzeti rendelkezést a harmonizált intézkedés elfogadásakor a jogalkotó nem ismerte, és azt ezért nem vette figyelembe a harmonizált intézkedés megfogalmazásakor.

(52) Mint már megállapítást nyert, a bejelentett nemzeti rendelkezések 2006 óta a jelenlegi állapotukban hatályosak. Tehát az (EU) 2019/1009 rendelet kidolgozásakor is hatályban voltak, azaz az említett rendeletnél régebbi keletűek.

(53) Továbbá, a CE-jelöléssel ellátott termésnövelő termékek forgalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot kísérő hatásvizsgálatból ([8]) nyilvánvaló, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések ismertek voltak az uniós jogalkotók számára az (EU) 2019/1009 rendelet elkészítésekor. Következésképpen a bejelentett nemzeti rendelkezések az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdésére tekintettel előzőleg létezőnek minősíthetők.

(54) Mint fent megjegyeztük, e konkrét értékelést illetően a releváns harmonizációs intézkedés az (EU) 2019/1009 rendelet. A bejelentett nemzeti rendelkezéseket ezért e rendelet fényében kell értékelni. Annak a vizsgálata van még hátra, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések eltérnek-e az (EU) 2019/1009 rendelettől, és szigorúbbak-e a rendeletnél.

2.1.2. *A bejelentett nemzeti rendelkezések (EU) 2019/1009 rendelethez képest szigorú voltáról*

(55) Míg az (EU) 2019/1009 rendelet I. melléklete II. része 1.B. funkció szerinti termékkategóriájának 3.a)ii. alpontja, valamint 1.C.I. funkció szerinti termékkategóriájának 2.a)ii. alpontja, amelytől a bejelentett nemzeti rendelkezések eltérnek, a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmának határértékét 60 mg/kg P_2O_5 értékben állapítja meg, a bejelentett nemzeti rendelkezések 20 mg/kg P_2O_5 határértéket szabnak meg a kadmium tekintetében. Világos tehát, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések eltérnek az (EU) 2019/1009 rendelet rendelkezéseitől, és szigorúbbak azoknál.

(56) Az előzőek fényében az alábbi következtetések vonhatók le: 1) a bejelentett nemzeti rendelkezések régebbi keletűek a harmonizációs intézkedésnél, és ismertek voltak a jogalkotó számára a harmonizációs intézkedés, azaz az (EU) 2019/1009 rendelet kidolgozásakor. E rendelkezéseket ezért az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése szerinti előzőleg létező intézkedésnek kell tekinteni, és 2) a bejelentett nemzeti rendelkezések, amelyek eltérnek az (EU) 2019/1009 rendelet I. melléklete II. része 1.B. funkció szerinti termékkategóriájának 3.a)ii. alpontjától, valamint 1.C.I. funkció szerinti termékkategóriájának 2.a)ii. alpontjától, szigorúbbak az (EU) 2019/1009 rendeletnél.

(57) A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy a Magyarország által benyújtott értesítés teljes egészében elfogadható az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése alapján.

2.2. **Érdemi vizsgálat**

(58) Az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdésével és (6) bekezdésének első albekezdésével összhangban a Bizottságnak meg kell győződnie arról, hogy teljesül az említett cikkben előírt valamennyi olyan feltétel, amely lehetővé teszi egy tagállam számára az uniós harmonizációs intézkedéstől eltérő nemzeti rendelkezések fenntartását.

(59) A Bizottságnak különösen azt kell vizsgálnia, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezéseket indokolják-e az EUMSZ 36. cikkében említett lényeges követelmények, vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelme, és e rendelkezések nem lépnek-e túl azon a mértéken, ami szükséges a kitűzött jogszerű cél eléréséhez. Ezenfelül, amikor a Bizottság úgy véli, hogy a nemzeti rendelkezés megfelel a fenti feltételeknek, az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése értelmében ellenőriznie kell, hogy a nemzeti rendelkezések nem képezik-e a tagállamok közötti önkényes megkülönböztetés eszközét vagy a kereskedelem rejtett korlátozását, valamint hogy nem jelentenek-e akadályt a belső piac működésében.

(60) Az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdésében meghatározott időkeret fényében a Bizottságnak az EUMSZ 114. cikkének (4) bekezdése alapján bejelentett nemzeti intézkedések indokoltságának vizsgálatakor a bejelentő tagállam által felhozott indokokat kell alapul vennie. A bizonyítási teher a nemzeti intézkedéseit fenntartani szándékozó kérelmező tagállamra hárul.

([8]) Lásd a bizottsági javaslatot kísérő hatásvizsgálatot, amely kifejezetten a kadmiumra vonatkozó határértékkel foglalkozott (SWD(2016) 64 final, 2/2. RÉSZ); https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2016/EN/SWD-2016-64-F1-EN-MAIN-PART-2.PDF; lásd különösen az 5., 6., 25., 28., 29. és 32. oldalt és az I. mellékletet.

(61) Ha azonban a Bizottság olyan információ birtokában van, amelynek fényében azt az uniós harmonizációs intézkedést, amelytől az értesítésben szereplő nemzeti rendelkezés eltér, felül kell vizsgálni, ezt az információt az értesítésben szereplő nemzeti rendelkezések értékelésekor figyelembe veheti.

2.2.1. *Magyarország álláspontja*

(62) A legalább 5 % foszfor-pentoxidot tartalmazó foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmát illetően Magyarország álláspontját a talaj hosszú távú védelme és az emberi egészség és a környezet ebből következő védelme indokolja.

(63) Magyarország a Bizottságnak küldött értesítésében elemezte az (EU) 2019/1009 rendeletben 60 mg/kg P_2O_5 értékben meghatározott határérték nemzeti területén várható hatásait. Ez a határérték súlyos aggályokat vetett fel az emberi egészség és a környezet védelmét illetően. A kadmium karcinogén anyagnak számít, és a legtoxikusabb kémiai elemek közé tartozik. A kadmiumot a növények könnyen felveszik, emiatt a kadmium bekerül az élelmiszerláncba. Magyarország mind az Unión belül, mind világviszonylatban vezető helyen áll a tüdőrák miatti halálesetek gyakoriságában. Magyarország ezért hangsúlyozza, hogy szükségesnek látja az élelmiszerek útján az emberi testbe bejutó kadmiumnak való kitettség további csökkentését.

(64) Tekintettel arra, hogy az általános népesség kadmiumnak való kitettsége statisztikailag összefügg a rák – többek között a tüdőrák – megnövekedett kockázatával, Magyarország a foszfáttartalmú műtrágyákra vonatkozó alacsonyabb határértékkel csökkenteni kívánja a lakosság kadmiumnak való további kitettségét.

(65) Az emberi egészséggel összefüggő aggályok mellett Magyarország a környezet védelmével és a túlnyomórészt savanyú, illetve rendkívül savanyú, és ezáltal a kadmium felhalmozódásával szemben sérülékenyebb, következésképpen fokozottabb védelmet igénylő talajok hosszú távú védelmével kapcsolatos indokokat is előterjeszt.

(66) Érvelésében Magyarország olyan tanulmányokra támaszkodik, amelyek a kadmium emberi testben való felhalmozódását több egészségügyi problémával hozzák összefüggésbe, legsúlyosabban a tüdőrákkal, de a krónikus veseelégtelenséggel és a csontritkulással is ([9]). Értesítésében Magyarország a kadmium talajban való felhalmozódásával kapcsolatban is különféle forrásokra támaszkodik ([10]). Magyarország fenntartja, hogy közvetlen összefüggés áll fenn a kadmium talajban való felhalmozódása, az élelmiszerekkel és a takarmányokkal való elkerülhetetlen felvétele és az embereket érintő káros egészségügyi hatások között.

(67) A magyar piacon jelen lévő foszfáttartalmú műtrágyák túlnyomó többsége EK-műtrágya. Mindazonáltal a magyar piacon a foszfáttartalmú műtrágyák túlnyomó többségének kadmiumtartalma a 20 mg/kg foszfor-pentoxid határérték alatt van. Mivel az importált műtrágyák 95 %-a már most is teljesíti az (EU) 2019/1009 rendelet szerinti jövőbeli 60 mg/kg foszfor-pentoxid határértéket, Magyarország amiatt aggódik, hogy a jövőben megváltozhat a behozatal szerkezete, és jelentősen nőhet a 20 mg/kg foszfor-pentoxidnál nagyobb kadmiumtartalmú termékek forgalmazása, ami miatt a kadmium tovább halmozódik a talajban, és következésképpen bekerül az élelmiszerláncba.

2.2.2. *Magyarország álláspontjának értékelése*

2.2.2.1. Indokolás az EUMSZ 36. cikkében említett lényeges követelmények alapján vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelmével kapcsolatosan

(68) A bejelentett nemzeti rendelkezéseknek az a célja, hogy az emberek egészségének és életének, valamint a környezetnek az (EU) 2019/1009 rendeletben meghatározottnál magasabb szintű védelmét érje el a kadmiumnak való kitettség tekintetében, a kadmium talajban való további felhalmozódásának a megelőzése révén. E célkitűzést a legalább 5 tömegszázalék foszfor-pentoxidot tartalmazó foszfáttartalmú műtrágyákban lévő kadmium tekintetében az (EU) 2019/1009 rendeletben meghatározott harmonizált határértéknél alacsonyabb felső határérték fenntartásával kívánja elérni.

([9]) Pl. HORVÁTH O., MAKRAINÉ HORVÁTH A. ZS., 2006. A csontritkulás, korunk „néma járványa". Nővér 2006 (19) 2, MÁTYUS J., OLÁH A., ÚJHELYI L., KÁRPÁTI I., BALLA J., 2008. Az idült vesebetegség epidémiája szükségessé teszi a glomerulus filtrációs ráta számítását. Orvosi Hetilap 149(2): 77–82. o., valamint az IARC monográfiáinak 100C. kötete: *Cadmium and Cadmium Compounds* (Kadmium és kadmiumvegyületek). (2012)

([10]) Pl. ADRIANO, D.C., 2001. *Trace Elements in Terrestrial Environments* (Nyomelemek szárazföldi környezetekben). *Biogeochemistry, Bioavailability and Risks of Metals* (Fémek biogeokémiája, biológiai hasznosíthatósága és kockázatai). (2. kiadás). Springer-Verlag. New York, ALLOWAY, B.J. (ed)., 1990. *Heavy Metals in Soils* (Nehézfémek a talajokban). Blackie and Son Ltd., Glasgow és London. John Wiley and Sons Inc. New York.

(69) Ami az emberek egészségének és életének védelmét illeti, megjegyzendő, hogy a kadmium az emberek számára nem létfontosságú, hanem mérgező elem, és a növények vagy állatok számára sincs semmilyen előnye. A kadmium-oxidot az 1272/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([11]) alapján a 2. kategóriába tartozó rákkeltő anyagként sorolták be.

(70) A kadmium növényekben való jelenléte és az élelmiszerek útján történő kadmiumbevitel végső soron hosszabb távon az emberi egészséget érintő káros hatásokhoz vezethet. Továbbá, miután az emberi test felvette a kadmiumot, az hatékonyan a szervezetben marad, és az ember élete során felhalmozódik ([12]).

(71) A kadmium károsíthatja a veséket, és a béta-2-mikroglobulin túlzott termelődését idézheti elő; ez egy vizeletben kiválasztódó fehérje, amely a veseműködés egyik biológiai mutatója. A hatás súlyosságát a kadmiumnak való kitettség időtartama és mértéke határozza meg. Ahhoz az esethez képest, amikor a vizeletben a béta-2-mikroglobulin fehérje megjelenése egy korai mutató lenne, a valamivel nagyobb mértékű krónikus kadmiumexpozíció egyik másik kritikus hatása a vázrendszeri károsodás. A főként a májban és a vesékben tárolt kadmium kiválasztása lassú, így az évtizedeken át az emberi testben maradhat.

(72) A népesség többféle forrásból ki van téve kadmiumnak, többek között a dohányzás révén is. A nemdohányzó népesség esetében a kadmiumbevitel fő forrása a táplálkozás. A kadmium elsősorban a vesére mérgező, de a csontok demineralizációját is előidézheti, és statisztikailag a tüdő, a méhnyálkahártya, a vízhólyag és a mell elrákosodásának fokozott kockázata társul hozzá ([13]). Továbbá nem zárhatók ki az egészségügyi kockázatok a felnőtt dohányzók, valamint azok esetében, akiknek kimerültek a vasraktárai és/vagy ipari források közelében élnek ([14]).

(73) Tekintettel a tüdőrák okozta halálesetek nagy magyarországi arányára, a tagállam további kadmiumexpozíció elkerüléséhez fűződő érdeke jogos.

(74) Ezenfelül az emberi egészséget érintő hatásokon túlmenően a kadmium talajokban való további felhalmozódása negatív hatást gyakorolhat a talajok biológiai sokféleségére, és ily módon a talajfunkciókra (pl. szerves anyagok lebomlása), valamint a talajból való kioldódás útján a talajvíz minőségére. A kadmium toxicitását és felszívódásának mértékét egyaránt a talaj jellemzői befolyásolják. A kadmium mobilitása és biológiai hasznosíthatósága a savanyúbb talajokban nagyobb, a meszes/lúgos talajokban kisebb. Magyarország talajainak hozzávetőlegesen a fele savanyú vagy rendkívül savanyú, ami olyan sajátos helyzetet teremt, amelynek folytán e tagállam különösen kiszolgáltatott a kadmium talajban való felhalmozódásának.

(75) A kadmium miatt felmerülő, az emberi egészséget és a környezetet érintő kockázatokkal kapcsolatos aggodalmakat már a Tanács is megemlítette az 1988. január 25-i állásfoglalásában ([15]). A Tanács hangsúlyozta annak fontosságát, hogy csökkenjen a valamennyi forrásból, köztük diffúz forrásokból (pl. légköri lerakódás, foszfáttartalmú műtrágyák, szennyvíziszap stb.) a talajba kerülő kadmium, többek között „a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára vonatkozó megfelelő ellenőrző intézkedések révén, amelyek túlzott költségekkel nem járó, alkalmas technológián alapulnak és figyelembe veszik a Közösség különböző régióinak a környezeti feltételeit".

(76) Már a 2003/2003/EK rendelet (15) preambulumbekezdése előirányozta, hogy a Bizottság foglalkozni fog az ásványi műtrágyákban véletlenszerűen előforduló kadmiumtartalom kérdésével.

(77) Az egészségügyi és környezeti kockázatok tudományos bizottsága 2002-ben megállapította, hogy a 40 mg/kg P_2O_5 vagy afeletti határérték a legtöbb európai uniós talajban a kadmium felhalmozódásához vezetne. Ezzel szemben a 20 mg/kg P_2O_5 vagy az alatti határérték esetében az egyéb kadmiumbevitelek figyelmen kívül hagyásával nem kell 100 éves távlatban a talajban való hosszú távú felhalmozódásra számítani.

([11]) Az Európai Parlament és a Tanács 1272/2008/EK rendelete (2008. december 16.) az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról, a 67/548/EGK és az 1999/45/EK irányelv módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1907/2006/EK rendelet módosításáról (HL L 353., 2008.12.31., 1. o.).

([12]) Lásd az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság tudományos jelentését: „*Cadmium dietary exposure in the European population of 2012*" (Az európai népesség étkezés kapcsán való kadmiumexpozíciója 2012-ben), közzétéve: https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/scientific_output/files/main_documents/2551.pdf (*EFSA Journal* 2012;10(1).

([13]) *EFSA Journal* 2012;10(1).

([14]) A kadmiumról és a kadmium-oxidról szóló uniós kockázatértékelési jelentés, lásd: SWD(2016) 157 final, 11. o.

([15]) HL C 30., 1988.2.4., 1. o.

(78) Az (EU) 2019/1009 rendeletre irányuló javaslatában ([16]) a Bizottság a hatások értékelésekor a rendelkezésre álló tudományos adatok alapján megállapította, hogy a fém formájában megjelenő kadmium és kadmium-oxid általában súlyos kockázatot jelenthet az egészségre. A Bizottság a foszfáttartalmú műtrágyák tekintetében 60 mg/kg P_2O_5 határérték megszabását, majd e határértéknek az új rendelet alkalmazása után 12 évvel 20 mg/kg P_2O_5 értékre történő, fokozatos csökkentését javasolta.

(79) Általános egyetértés van arról is, hogy a műtrágyákban található kadmium a legfontosabb forrás, ahonnan a kadmium a talajba és az élelmiszerláncba kerül. ([17]) Az (EU) 2019/1009 rendelet 60 mg/kg P_2O_5 határértéket szab meg, amely 2022. július 16-tól alkalmazandó. Az európai piacon rendelkezésre álló műtrágyák nagy többsége máris megfelel e határértéknek. Jóllehet e határérték bevezetése a helyes irányba tett lépés, a rendelkezésre álló tudományos adatok alapján nem várható, hogy hosszú távon jelentősen csökkenteni fogja a kadmium talajokban való felhalmozódását.

(80) A foszfáttartalmú műtrágyákban lévő kadmiumra vonatkozó nagyratörőbb harmonizált határérték jövőbeli szükségességét felismerve az (EU) 2019/1009 rendelet kötelezettségként megszabja a Bizottság számára ezen határértékek újbóli értékelését, azzal a céllal, hogy amennyiben megvalósítható, lejjebb szállítsa azokat.

(81) A fentiek alapján úgy kell tekinteni, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezésekben meghatározott felső határértéket az emberi egészség és élet, valamint a környezet védelmének szükségessége indokolja.

2.2.2.2. A tagállamok közötti önkényes megkülönböztetés, a kereskedelem rejtett korlátozása és a belső piac működésével szembeni akadályok fenn nem állása

a) Az önkényes megkülönböztetés fenn nem állása

(82) Az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése arra kötelezi a Bizottságot, hogy ellenőrizze, hogy a bejelentett intézkedések nem képezik-e önkényes megkülönböztetés eszközét. A Bíróság ítélkezési gyakorlata ([18]) szerint ahhoz, hogy ne álljon fenn megkülönböztetés, a hasonló helyzetek nem kezelhetők eltérő módon, és az eltérő helyzetek nem kezelhetők egyenlő módon, kivéve, ha ez objektíven indokolt. A megkülönböztetés fenn nem állása azt jelenti, hogy a kereskedelemre vonatkozó nemzeti korlátozások nem használhatók fel oly módon, hogy megkülönböztetés álljon elő a más tagállamokból származó árukkal szemben.

(83) A bejelentett nemzeti rendelkezések a belföldi termékekre és a más tagállamokban gyártott termékekre egyaránt alkalmazandók. Ellenkező bizonyíték hiányában az a következtetés vonható le, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések nem tekinthetők önkényes megkülönböztetés eszközeinek.

b) A kereskedelem rejtett korlátozásának fenn nem állása

(84) Azok a nemzeti intézkedések, amelyek az uniós rendeletekhez képest szigorúbb feltételeket szabnak meg a termékek forgalomba hozatala tekintetében, kereskedelmi akadálynak minősülnek. Ennek az az oka, hogy az Unió többi részében jogszerűen forgalomba hozott egyes termékeket a nemzeti rendelkezés következtében várhatóan nem hozzák forgalomba az érintett tagállam piacán. Az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdésében megállapított előfeltételek célja annak megakadályozása, hogy az adott cikk (4) és (5) bekezdésében meghatározott kritériumokon alapuló korlátozásokat indokolatlanul alkalmazzák, és hogy e korlátozások ténylegesen olyan gazdasági intézkedésekként jelenjenek meg, amelyek gátolják adott termékek más tagállamokból történő behozatalát, azaz közvetetten védik a nemzeti termelést ([19]).

([16]) COM/2016/0157 final – 2016/084 (COD).

([17]) Lásd a következő tanulmányt: „Revisiting and updating the effect of phosphate fertilizers to cadmium accumulation in European agricultural soils" (A foszfáttartalmú műtrágyák kadmium európai mezőgazdasági talajokban való felhalmozódására gyakorolt hatásának újbóli vizsgálata és naprakész elemzése), Erik Smolders & Laetitia Six, készült a Fertilizers Europe megbízásából 2013-ban,
közzététel: http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/environmental_risks/docs/scher_o_168_rd_en.pdf

([18]) Pl. C-492/14. sz. Essent Belgium ügy, 80. o.; a Bizottság határozata (2018. május 8.) a nitrit egyes húskészítményekhez történő hozzáadásával kapcsolatban Dánia által bejelentett nemzeti rendelkezésekről (C/2018/2721), (52) preambulumbekezdés (HL L 118., 2018.5.14., 7. o.); a Bizottság határozata (2006. január 3.) a Finn Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről, (2006/348/EK), (38) preambulumbekezdés; a Bizottság határozata (2006. január 3.) a Svéd Királyság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről (2006/347/EK), (39) preambulumbekezdés; a Bizottság határozata (2006. január 3.) az Osztrák Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről (2006/349/EK), (39) preambulumbekezdés.

([19]) A Bizottság határozata (2018. május 8.) a nitrit egyes húskészítményekhez történő hozzáadásával kapcsolatban Dánia által bejelentett nemzeti rendelkezésekről (C/2018/2721), (54) preambulumbekezdés; a Bizottság határozata (2006. január 3.) a Finn Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről, (2006/348/EK), (40) preambulumbekezdés; a Bizottság határozata (2006. január 3.) a Svéd Királyság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről (2006/347/EK), (41) preambulumbekezdés; a Bizottság határozata (2006. január 3.) az Osztrák Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről (2006/349/EK), (41) preambulumbekezdés.

(85) Tekintve, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalma tekintetében szigorúbb határértéket szabnak meg a más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplőkre is egy egyébként harmonizált területen, alkalmasak arra, hogy a kereskedelem rejtett korlátozását képezzék, vagy akadályt jelentsenek a belső piac működésében.

(86) Arra utaló bizonyítékok hiányában, hogy ezek a nemzeti rendelkezések ténylegesen a nemzeti termelés védelmére irányuló intézkedésnek minősülnének, megállapítható, hogy e rendelkezések nem képezik a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozását. Ezért már csak azt kell a Bizottságnak mérlegelnie, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések a belső piac működését gátló akadályt képeznek-e.

c) A belső piac működését gátló akadályok fenn nem állása

(87) Az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése előírja a Bizottságnak annak ellenőrzését, hogy a bejelentett intézkedések fenntartása nem jelent-e akadályt a belső piac működésében. Ez a feltétel nem értelmezhető úgy, hogy eleve kizárja minden olyan nemzeti intézkedés jóváhagyását, amelynek valószínűsíthetően hatása lehet a belső piac működésére. Valójában ugyanis minden olyan nemzeti intézkedés, amely eltér egy, a belső piac létrehozására és működésére irányuló harmonizációs intézkedéstől, lényegében a belső piacot várhatóan érintő intézkedésnek minősül. Következésképp az EUMSZ 114. cikkében megállapított eljárás hasznavehetőségének megőrzése érdekében a belső piac működését gátló akadály fogalmát az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdésével összefüggésben úgy kell érteni, mint a kitűzött célhoz viszonyított aránytalan hatást ([20]).

(88) Annak értékelésekor, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések célszerűek és szükségesek-e a céljaik megvalósításához, több tényezőt figyelembe kell venni. A Bizottságnak értékelnie kell, hogy a magyar jogszabályban megszabott, kadmiumra vonatkozó határértékből származó védelmi szint ténylegesen védi-e egyrészről az emberek egészségét és életét, másrészről pedig a környezetet.

(89) A bejelentett nemzeti rendelkezések a kadmium talajban való felhalmozódásának az elkerülésével igyekeznek védeni az emberi egészséget. A Bizottságnak küldött értesítésében Magyarország azzal indokolja az eltérés szükségességét, hogy utal a magyar népesség különleges kiszolgáltatottságára, amely sajátos körülmény a tüdőrákos megbetegedések nagy számának és a talaj savasságának tudható be.

(90) Magyarország mind az Unión belül, mind világviszonylatban vezető helyen áll a tüdőrák miatti halálesetek gyakoriságában. Magyarország hangsúlyozza, hogy emiatt tovább kell csökkenteni az élelmiszerrel a testbe kerülő kadmiumnak való kitettséget. Ezen túlmenően Magyarország talajainak hozzávetőlegesen a fele savanyú vagy rendkívül savanyú, ami olyan sajátos helyzetet teremt, amelynek folytán e tagállam különösen kiszolgáltatott a kadmium talajban való felhalmozódásának.

(91) Továbbá, a műtrágyákban lévő kadmium koncentrációjára vonatkozó 20 mg/kg P_2O_5 vagy az alatti felső határértékről megállapították, hogy általa hatékonyan elkerülhető a kadmium 100 év alatti, talajban való hosszú távú felhalmozódása.

(92) Figyelembe véve a Magyarország sajátos helyzetével kapcsolatos elemeket, a bejelentett nemzeti rendelkezések szükségesnek tekinthetők az általuk elérni kívánt célok eléréséhez.

(93) Továbbá, Magyarország állítása szerint a forgalomban lévő műtrágyák többségének a kadmiumtartalma a 20 mg/kg P_2O_5 határérték alatt van, noha ez az EK-műtrágyák esetében jelenleg nem előírás. A 20 mg/kg P_2O_5 határérték megszabása ezért nem idéz elő jelentős piaci zavart.

([20]) A Bizottság határozata (2018. május 8.) a nitrit egyes húskészítményekhez történő hozzáadásával kapcsolatban Dánia által bejelentett nemzeti rendelkezésekről (C/2018/2721), (55) preambulumbekezdés (HL L 118., 2018.5.14., 7. o.); a Bizottság határozata (2006. január 3.) a Finn Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről, (2006/348/EK), (42) preambulumbekezdés; a Bizottság határozata (2006. január 3.) a Svéd Királyság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről (2006/347/EK), (43) preambulumbekezdés; a Bizottság határozata (2006. január 3.) az Osztrák Köztársaság által az EK-Szerződés 95. cikkének (4) bekezdése értelmében bejelentett, a műtrágyák megengedett legnagyobb kadmiumtartalmára irányadó nemzeti rendelkezésekről (2006/349/EK), (43) preambulumbekezdés.

(94) Az egyéb intézkedéseket, például a felhasználásra vonatkozó korlátozások alkalmazását a gyakorlatban nagyon nehéz lenne ellenőrizni, és ezekkel nem lehetne elérni a kívánt célt. A Bizottság úgy véli, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések fenntartása nem aránytalan, és nem jelent az EUMSZ 114. cikkének (6) bekezdése értelmében akadályt a belső piac működésében.

(95) Ezen elemzés fényében a Bizottság úgy véli, hogy a belső piac működését gátló akadályok fenn nem állásával kapcsolatos feltétel teljesül.

2.2.2.3. Időbeli korlátozás

(96) Annak biztosítása érdekében, hogy a nemzeti intézkedés és a belső piac működését gátló potenciális akadály a Magyarország által elérni kívánt célok eléréséhez szigorúan szükséges mértékre korlátozódjon, a nemzeti eltérést időben korlátozni kell. Az eltérés szükségtelenné válhat, ha a jövőben a harmonizált határértéket a magyar határértékkel egyező vagy az alatti szintben szabják meg.

(97) A harmonizált határérték csak a Bizottság javaslatán alapuló európai parlamenti és tanácsi határozattal szabható meg a magyar határértékkel egyező vagy az alatti szintben, például az (EU) 2019/1009 rendelet 49. cikkének b) pontjában említett felülvizsgálat keretében. Ezért azt az időszakot, amelyre az eltérést engedélyezik, e határozattal nem helyénvaló egy bizonyos dátumig tartó időszakra korlátozni, hanem azt hozzá kell igazítani a jogalkotó jövőbeli döntéséhez.

(98) Ez összhangban van az (EU) 2019/1009 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésével, amely meghatározza, hogy az EUMSZ 114. cikke (4) bekezdésének megfelelően a kadmiumtartalom tekintetében a 2003/2003/EK rendelettől való eltérések tovább alkalmazhatók addig, amíg uniós szinten a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmára olyan harmonizált határértékek nem alkalmazandók, amelyek egyenlőek vagy alacsonyabbak a nemzeti határértékeknél.

(99) A bejelentett nemzeti rendelkezések jóváhagyásának ezért addig alkalmazandónak kell lennie, amíg uniós szinten olyan felülvizsgált harmonizált határérték nem alkalmazandó, amely egyenlő vagy alacsonyabb a magyar határértéknél.

3. **KÖVETKEZTETÉS**

(100) Az előzőek fényében megállapítható, hogy az (EU) 2019/1009 rendelettől eltérő nemzeti rendelkezések fenntartására vonatkozó, Magyarország által 2019. július 19-én benyújtott értesítés elfogadható.

(101) A Bizottság emellett azt állapítja meg, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezések:

– az emberi egészség és a környezet védelmének követelményét elégítik ki,

– arányosak az elérni kívánt céllal,

– nem képezik az önkényes megkülönböztetés eszközét,

– nem képezik a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozását.

(102) A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy a bejelentett nemzeti rendelkezéseket helyénvaló jóváhagyni,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Bizottság jóváhagyja a Magyarország által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikkének (4) bekezdése alapján bejelentett rendelkezéseket, amelyek a foszfáttartalmú műtrágyák kadmiumtartalmát illetően eltérnek az (EU) 2019/1009 rendelettől, azaz az (EU) 2019/1009 rendelet I. melléklete 1.B. funkció szerinti termékkategóriájának 3. a) ii. alpontjában, valamint 1.C.I. funkció szerinti termékkategóriájának 2. a) ii. alpontjában említett, olyan legalább 5 tömegszázalék P_2O_5-ot tartalmazó foszfáttartalmú műtrágyák magyar piacon való forgalomba hozatalának tilalmát, amelyek kadmiumtartalma meghaladja a 20 mg/kg P_2O_5 határértéket, amíg a magyar határértékkel megegyező vagy annál alacsonyabb felülvizsgált harmonizált határérték nem kerül uniós szinten alkalmazásra.

2. cikk

Ennek a határozatnak Magyarország a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2020. július 17-én.

a Bizottság részéről
Thierry BRETON
a Bizottság tagja